

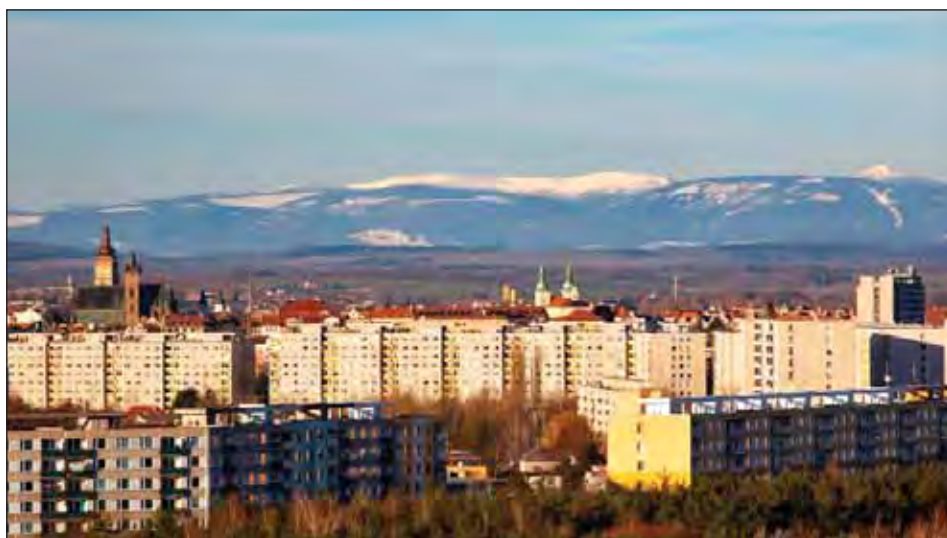

ŘÍJEN 1918 V HRADCI KRÁLOVÉ

KRAJÁNEK

› Jičínsko › Rychnovsko › Náchodsko
› Trutnovsko › Královéhradecko

Měsíčník z Královéhradeckého kraje › ročník 19 › číslo 10 › říjen 2018 › cena 5 Kč

Jedinečný pohled až za Hradec Králové je z místa zvaného Rozárka na Novém Hradci Králové. Dohlédnete přes celý náš kraj až ke hřebenům Krkonoš. Jen vyčkat na správné počasí a denní dobu.

FOTO – Jaroslav ŠTRAIT

STO LET REPUBLIKY, KTERÁ JIŽ NEEXISTUJE

Ve víru osmičkových výročí nesmí 28. říjen 1918 zapadnout. Úsilím politiků kolem T. G. Masaryka se podařilo nemožné – vytvořit na poválečné revoluční vlně životaschopný státní útvar, který přežil celých 74 let. Přečkal dramatické události krizí, válek a revolucí. Nepřežil však ješitnost polistopadových politiků. Občanům upřeli právo na referendum. Málokterý státní útvar se může pochlubit tím, že zde žilo celkem ve shodě, alespoň v počátcích, šest národností.

V současnosti „děkujeme“ naším americkým přátelům za velkou pomoc. Prezident Wilson se však v Deklaraci meritorně o Československu nezmiňoval. Ve skutečnosti USA vytvořily místo Rakouska-Uherska množinu malých států, které měly izolovat bolševické Rusko od západní Evropy.

Škoda, že v loňském roce nebyl vydán sborník z konference KV KSČ v Hradci Králové ke 100. výročí Říjnové revoluce v Rusku a vyšla jen zkrácená vystoupení v Krajánku 11/2017. Připomeňme alespoň Edvarda Beneše: *Revoluce a první dekrety sovětské vlády z 8. listopadu 1917 Rakousko-Uhersko nerozbily, ale především revolucionalizovaly masy. Svatá pravda!*

Bezprostředně po událostech v Rusku proběhla na Královéhradecku, Pardubicku, Novopacku a na dalších místech vlna hladových bouří, demonstrací a stávek.

Cestné místo patří neohroženým ženám. I ony měly války dost. Po příkladu ruských bolševiků se vzbouřili vojáci vysokomýtského pluku a odmítli bojovat. Společným jmenovatelem tehdejších událostí byla především touha po míru, samostatném a spravedlivějším státním uspořádání.

Do jaké míry se podařilo všechna přání a cíle nové republiky naplnit, to by vydalo na dlouhou a dlouhou přednášku. V každém případě vznik samostatné ČSR byl historický pokrok.

Připomeňme v této souvislosti východočeské levicové politiky: učitele **Josefa Hakena**, redaktora **Františka Kozu Permského**, **Bohumila Nikodýma** a dělníka královéhradecké Škodovky **Františka Hlávku**. I oni se „zasloužili o stát“. Nezapomínejme na Pochodeň, Právo lidu, Polabský obzor a Zář.

Jaroslav ŠTRAIT

»»» Slovo předsedkyně KhKV KSČM

Nedožitě výročí

Letošní osmičkový rok je ve znamení oslav 100. výročí vzniku samostatného československého státu. Je zajímavé, že nejvíce oslavují ti, kteří se na rozdělení republiky podíleli. V mnoha městech se opět stavěly či navrátily sochy TGM – „tatíčkoví zakladateli“. Mnoho se mluví o důležitosti úlohy Masaryka pro vznik samostatného státu. Ale politické garnitury, které vládnou této zemi posledních 29 let, si z ideálů prezidenta Masaryka příliš mnoho k srdci nevzali. Rozdělení republiky k 1. lednu 1993 bylo pro mnohé občany Československa velikým zklamáním a mnozí se s ním do dneška nevyrovnali.

Rádi se chlubíme, že Československo v období mezi válkami patřilo k průmyslově vyspělým státům. Každý z nás se může porozhlédnout po svém městě a jistě najde dost důkazů o vyspělosti tehdejší republiky, snaze prezentovat moderní, kulturní národ. Jsou to především budovy škol, nemocnic, sokoloven, pošt, úřadů, ale i výstavba vilových čtvrtí či moderních činžovních domů, které nám připomínají um a světový rozhled tehdejších architektů. Pro mnohá města je právě toto období klíčové a základ utváření moderního pojetí lidských sídel. O Hradci Králové se říkalo, že je salónek republiky. Nebyly to však jen dny rozkvětu, byla tu i hospodářská krize s milionem nezaměstnaných, kteří sotva přežívali. Pozdější neshody s německou menšinou žijící hlavně v pohraničí, která tíží krize také nesla a nehodlala se smířit se svým postavením v nové republice.

Rozkol republiky nastal v roce 1938, když mocnosti, které nejdříve umožnily vznik ČSR, obětovaly její pohraničí v domnělé snaze, že udrží v Evropě mír.

Pokračování na str. 2

Nedožitě výročí

➔ *Dokončení ze str. 1*

Po Mnichovu se v médiích nevzpomíná na vyhnání Čechů z pohraničí – v našem kraji především z Krkonoš, Podkrkonoší a Broumovska, Orlických hor a Podorličí, se zářezem na Svitavsko. Ve východních Čechách byla Němci vytvořena „marka“ Sudetenland, k ní se v českém pohraničí řadily další tři s jinými názvy. Důsledkem okupace pak bylo poválečné odsunutí českých Němců do Německa, pokud nezahynuli v uniformách wehrmachtu. Štaly se i pochopitelné excesy – a nejen v ČSR. Vylidněné pohraničí v našem kraji zaplnili (ne zcela) opět Češi, zbylí němečtí antifašisté a k nim přibyli Slováci, také Rumuni a Volyňští Češi. Na generacích zde žijících lidí bylo vykořenění přece jen znát. Ke klidu nepřispívají ani myšlenky na to, že odsunutí Němci stále majetek nárokují.

Šestileté období okupace ČSR hitlerovským Německem přineslo smrt 360 tisícům občanů, mnoho utrpení pro přeživší. Krutost a bestialita německého fašismu nesmí být nikdy zapomenuta a ani zrada západních mocností by neměla být odložena do propadlého dějin.

Věra ŽIŽKOVÁ

POZNÁMKA – Dne 22. května 1945 vešla v platnost vyhláška, hovořící o nepřipustnosti užívání pojmu Sudety: „...ministerstvo vnitřní upozorňuje, že používání názvu „Sudety“, jeho odvozenin a podobných výrazů, obvyklých v době okupace, je nepřipustné...“ Současní legislativci ji považují za neplatnou.

DOŽÍNKY – PODĚKOVÁNÍ ZEMĚDĚLCŮM

Krajské dožínky se konaly letos popatnácté a už posedmé na místě u Flošny v Hradci Králové. Po předloňském ročníku, kdy hrozilo jejich nekonání a bránili je pomalu jen komunisté, pochopili krajští politici, že dožínky jsou dobrou příležitostí k předvolebnímu zviditelnění. Ceny vítězům soutěže Potravina a potravinář Královéhradeckého kraje proto předávali také krajští radní. Při dožínkách byla uspořádána i velká odborná diskuse k zemědělské politice.

Dožínky jsme navštívili v klidnějším pátečním dni. Na Flošně jsme si dali schůzku s předsedou krajského výboru pro životní prostředí a zemědělství **Ing. RSDr. Otakarem Rumlem**.

● **Co pro vás znamenají dožínky? Není to akce pro moderní dobu trochu pasé?**

Dožínky mají ve Slovanské kultuře předkřesťanské kořeny. Je to slavnostní ukončení žni, jako dočesná, vinobraní, dokopná (bramory)..., nyní spojená s poděkováním zemědělcům za jejich snažení a práci. Jsem rád, že se tato tradice udržela a že si veřejnost ve městech může uvědomit přírodní souvislosti. Páteční den je určen pro děti ze školek a základních škol. Mají tady mnoho zážitků, a ty jsou jiné než ty z televize či v počítači.

tači. Třeba si mohou vylézt na traktor, který často vidí jen z dálky na poli, nebo si mohou pohladit telátko, ovci a vidí další zvířata v akci. Když je tady ➔

Selata českého plemene přeštické černostrakaté si to na dožínkách doslova užívala...

» Z jednání krajského zastupitelstva

KÁZEŇ MUSÍ BÝT *aneb* MÁME RÁDI ZVÍŘATA

Na prvním poprázdninovém jednání si krajští zastupitelé nabídli krajíc sestávající původně ze 124 bodů. Pak ale byla část bodů předkladateli stažena. Kupodivu tuto vydatnou porci stihli probrat za necelé čtyři hodiny. A kdyby opozice držela ústa a krok, zmáklí by to za necelé tři hodky.

Většinu návrhů podpořily samosprávné poradní orgány zastupitelstva – výbory. Tak hladce prošly dotace do oblasti zdravotní a sociální péče, zajištění dopravy zdravotně postižených a další potřebné záležitosti, kdy zastupitelé hlasovali jednomyslně bez větší diskuse.

Pak ovšem přišly na řadu body č. 33 a 34, poskytnutí dotací na individuální účel – II. a III. změna letošního rozpočtu. Hlavní prob-

lém spočíval ve skutečnosti, že materiál, který červnové zastupitelstvo neschválilo, byl předložen v nezměněné podobě. Už v červnu opoziční zastupitelé požadovali samostatné hlasování o některých dotacích a hlavně samostatné hlasování o těch dotačních titulech, které příslušný výbor doporučil, a těch, které doporučit odmítl, nebo vůbec neprojednal. Prostě odmítli jednat o celém balíku najednou. Po dvou měsících jim přistál k odsouhlasení naprosto stejný nediferencovaný balík, jako minule.

Proto první procedurální návrh podal **Josef Lukášek (KSČM)** k hlasování zvlášť o dotaci pro Biskupské gymnázium, k čemuž **Miroslav Matějka (SPO, SPD)** dodal, že výbor dotaci nepodpořil. Zvláštní hlasování požadoval **Jiří Morávek (SPO, SPD)** u dotací pro neziskovku Skok do života. **Zdeněk Ondráček (KSČM)** navrhl doplnit usnesení o text, aby předkladatel byl v budoucnu povinen předklá-

dat zvlášť návrhy, které výbory doporučily a zvlášť ty, které nedoporučily nebo vůbec neprojednaly. Vládnoucí koalice všechny tyto návrhy jako jeden muž smetla ze stolu a díky stranické kázní si schválila návrh tak, jak byl předložen.

Totéž se opakovalo u bodu 34, kdy oživením byl návrh navýšit dotaci do programu Péče o duševní zdraví, což ukolébá gestora sociální oblasti **Vladimír Derner (Koalice pro KHK)** slibem se znovu finanční podporou projektu zabývat. A bylo po diskuzi. Nejdelsí debata se posléze rozpoutala kolem návrhu zvýšit příspěvek ZO ČSOP JARO Jaroměř, provozující záchranou stanicí pro hendikepovaná zvířata, který podal **Jiří Káral (ANO)** a podpořil **Martin Hanousek (SZ, Piráti)** a přidal ještě Technologické centrum. Za JARO Jaroměř bojoval jeho vedoucí **David Číp**. Některým ze zastupitelů se nelíbila nátlaková mailová akce příznivců této organizace a o její podpoře či nepodpoře debatovali dobrou půlhodinu. Ovšem všichni ujišťovali, že „*máme rádi zvířata*“. Zdá se to jako nepoměr k návrhu na podporu Péče o duševní zdraví.

Bez diskuse byl stejně jako předchozí návrhy zamítnut i návrh Lukáška na zvláštní hlasování o dotaci na opravu elektrické sítě a ozvučení pro kostel Narození panny Marie v Hořicích. Prostě chudí katolíci. Nakonec celý balík dotací byl silou koalice schválen, přičemž pro hlasovali jako v prvním případě i ti, kdo byli při jednání výborů proti. Opravdu půvabná ukážka stranické kázně. (tl)

David Číp v Záchraně stanicí pro hendikepovaná zvířata JARO Jaroměř (2007). Raněnému čápovi chybí noha.

DOŽÍNKY – PODĚKOVÁNÍ ZEMĚDĚLCŮM

➔ vidím, jak tu pobíhají a plní soutěžní úkoly o ceny, jsem rád. Poznávají zemědělské plodiny a jejich semena, mohou ochutnávat regionální produkty a mohou se třeba podívat na včely v ukázkovém úlu... Zastavit se mohli nejen za včelaři, ale i myslivci, rybáři, ovocnáři a chovateli. Jistě dětem zážitky pomohou i při tom, když se budou rozhodovat o výběru povolání. Třeba to bude právě některý zemědělský obor.

● Na dožínkách lidé sledují nejen kulturní programy, ale také hodně nakupují.

Ano, mají možnost nakoupit zejména regionální produkty a uvědomit si spojitost zemědělství a kvalitního potravinářství. Poznájí tu vítězné zpracovatele regionální produkce a jejich výrobky. O nich rozhodují právě spotřebitelé v anketě o nejlepší krajském potravináři a potravíně. Byl bych rád, kdyby při nákupu v košíku regionální výrobky zůstaly, aby lidé zapomněli na supermarket a navštívili raději farmářské prodejny, trhy a zdravé výživy.

● Zemědělství v republice bylo postiženo suchem, v našem kraji dost významně. Jak situaci vnímáte?

Některé, plodiny nebyly na tom se suchem tak špatně, třeba ovoce bylo dost. Některé podniky mají trochu lepší

Své vědomosti o potravinách a jejich obalech si děti prověřily u stánku Střediska ekologické výchovy Sever.

výsledky, ale třeba Lhota pod Libčany byla suchem postižena velmi silně. Zejména výnosy obilovin byly poloviční. Tragicky nízká byla sklizeň sena, slámy a bude u kukuřice. Seno už není od koho nakupovat a jeho cena roste. Mrzí mne, když slyším, že bude nutné kvůli nedostatku krmiv snižovat stavy skotu. Ještě jsem však neslyšel, že se omezí provoz bioplynových stanic! A bioplynka využívá stejné „krmivo“, jako je pro zvířata, potažmo i pro lidi.

● Nejen zemědělce trápí sucho, jsou velké problémy v lesích. Jak je kraj hodlá řešit?

Kúrovcové kalamity jsou obrovským problémem a jsou vyvolány také suchem. I když Královéhradecký kraj nepatří k nejvíce postiženým, je situace velmi vážná. Je třeba hledat řešení. Kraj musí najít způsob, jak a kde pomoci. Zejména je důležitá pomoc menším vlastníkům lesa. Lesy ČR, jako velký podnik, si mohou dovolit řešit situaci samy. Zřejmě bude nutné pomoci zejména s obnovou lesa. I když jsou nejpostiženější kalamitami smrkové monokultury, nelze smrky úplně v lese pominout a nahradit. Kde bychom brali dřevo na topení či pro stavby? Ekologové jsou pro zvýšení biodiverzity v lesích – chtějí sázet rozmanité druhy stromů a více listnáčů. Dobře. V srpnových vedrech však někde vysazovali břízky. Ty sice rychle rostou, ale spotřebují příliš vody – a hlavně se ve vedru nemusely uchytit. Chce to zkrátka užít občas pověstný selský rozum.

Mirka VOHRALÍKOVÁ
FOTO – autorka

PŘEDEJ DÁLE!

KRAJÁNEK – měsíčník z Královéhradeckého kraje, ročník 19. Toto číslo vyšlo v říjnu 2018 v Hradci Králové. Evidenční číslo: MK ČR E 10060. Vydává Královéhradecký krajský výbor KSČM, Všešrdova 194, 500 02 Hradec Králové. Redakce tel.: 608 476 828. Příspěvky posílejte do 15. dne v měsíci na výše uvedenou adresu, nebo na e-mail: krajanekek@volny.cz. Neoznačené snímky jsou volně přístupné nebo v majetku redakce. Nevytištěné příspěvky zaslané do Krajánku budou zveřejněny na webu <http://kscmkrhk.cz>.

SPOLEČENSKÁ KRONIKA

JIČÍNSKO

Hana Adolfová z Lázní Běláhořad a Karel Roudný z Tuře oslaví 65. narozeniny. K sedmdesátce si přitukne Karel Pribiš z Chomutic a k 75. narozeninám Jana Macnarová z Hořic v P.

Jubilantům přeje OV KSČM spolu se ZO všechno nejlepší, hodně zdraví, spokojenosti a děkuje za dosavadní práci pro stranu.

KRÁLOVÉHRADECKO

Sedmdesátiny oslaví Karel Vaněk (ZO 53) a Josef Stránský (ZO 87). Sedmdesáté páté narozeniny bude mít Mojmír Hlaváček (ZO 42) a Josef Rejnuš (ZO 87). Devadesátky se dožil stále svěží a aktivní Alois Stolař (ZO 48) a Věra Lemfeldová (ZO 54). Všichni z Hradce Králové.

OV KSČM a základní organizace jim přejí dobré zdraví a dobrou náladu do každého dne.

RYCHNOVSKO

Sedmdesátku oslaví Jitka Sekyrová z Týniště n. O., Václav Pekáč z Voděrada, Marta Macháňová a Marie Štanglerová obě z Rychnova n. Kn. Rudolf Moravec z Albrechtic n. O. a Josef Izák ze Zdobnice v O. h. slaví 75. let. Milena Ouřecká z Borohrádku dosáhla osmdesátky, Iлона Mazačová z Týniště n. O. se dožívá devadesátin.

Rychnovský OV KSČM přeje jubilantům udržení zdraví, spokojenost a kapku štěstíčka.

TRUTNOVSKO

Miloslav Štátný z Chotěvic oslaví sedmdesátku, stejně jako Miroslav Vořechovský z Úpice. V Úpici oslaví Bohuna Kábrtová osmdesátiny a Vojtěch Sajenko ve Vrchlábí 75. let.

Mnoho zdraví, pozitivní energie a spokojenosti přeje OV KSČM Trutnov.

NÁCHODSKO

František Bogusz z Náchoda a Jaroslava Vaněčková se dožívají 70. let. * 65. let se dožívá v plné síle Luboš Beneš z Červeného Kostelce. * Zasloužených 93. let se dožily Věra Doubravská z Náchoda a Marie Bernardová z Červeného Kostelce a OV KSČM jim děkuje za celoživotní práci pro stranu.

ZO a OV KSČM přeje oslavencům mnoho zdraví, pohodu na dlouhé roky.

Jednal KV KSČM

Zářijové jednání v Rychnově n. Kn. se konalo po 4. zasedání pléna ÚV KSČM, jenž věnovalo pozornost volbám a ekonomice. Výbor dostal informace z jednání Poslanecké sněmovny (k řízení migraci) i krajskému zastupitelstvu (viz zpráva na str. 2). Projednal situaci před volbami a zajištění kampaní v okresech i připravenost webů na propagaci kandidátů. Obecní volby a volby do Senátu jsou za námi a již se připravují osobnosti do evropských voleb v příštím roce. (vha)

Poslední srpnovou sobotu se konal tradiční sraz na Pomezních Boudách v Horní Malé Úpě. Počasí účastníkům tohoto mezinárodního mítinku na paměť setkávání dělníků a antifašistů přálo, i když se jich sjelo méně než vloni. Na místě před Obecním úřadem se na pódiu vystřídali řečníci z řad organizujících OV KSČM a KČP Trutnov, v čele s poslancem Zdeňkem Ondráčkem (na snímku vpravo) a hostů ze SRN z přátelské Die Linke, i z polské komunistické strany a dalších organizací. Mírové setkání zakončili účastníci besedou v restauraci a ti zdatní se vydali na vrchol Sněžky.

Petr HOJNIC

IN VINO VERITAS

*Ve sklípku víno metá blesky,
v tvých očích se láska zračí,
směje se na mně, je mi tak hezky,
sotva mi jedna sklenka stačí.*

*To víno má všechno, co má mít,
hladí nás něžně po tváři,
bude se po něm sladce snít,
to víno samo hovoří.*

*Ťukají sklenky cinky linky,
kdo by je komu počítal,
do zpěvu víno nutí synky,
ten božský nektar proudí dál.*

*Notuje oráč si s doktorem,
starosta drží se havíře,
ještě je brzy, tak popojedem,
neubývá vůbec z košťýře.*

Autor neznámý

III KRAJÁNKOVY ZAHRANIČNÍ DOBROTY

Marocké kuře

Pro 4 osoby:

- 500 g kuřecích stehenních řízků ●
- 2 karočky ● menší cuketa (250 g) ● paprika ●
- cibule ● hrst rozinek ● hrst mandlových lupínků ● lžička oleje ● lžička zázvoru ●
- lžička kurkumy ● půl lžičky mletého koriandru ● půl lžičky mleté skořice ●
- špetka chilli, ● 2 bobkové listy ● lžička sladké papriky ● drůbeží vývar ● sůl.

v koření. Podlijte vývarem, osolte a zvolna duste půl hodiny. Potom přidejte na nudličky nakrájenou karotku, cuketu a papriku, spařené rozinky a společně duste dalších 20 minut tak, aby zůstalo minimum šťávy. Nakonec posypte mandlemi a mletou paprikou. Podávejte s celozrnným kuskusem, který připravíte podle návodu na sáčku. Nebo s rýží.

Vařila

Taťána LANKAŠOVÁ

Kuřecí řízků očistěte od tuku, zbytků chrupavek a překrájejte na čtvrtky. Na oleji osmahněte cibulku nasekanou nadrobno, přidejte koření kromě papriky a orestujte. Vložte kuře a zprudka opečte z obou stran tak, aby se obalilo

**Malí lidé vědí,
že jsou malí;
tlustí lidé vědí,
že jsou tlustí;**

**jen ti blbí
nemají
ani tušení...**

III POZVÁNKY

Klub LKŽ HK – 11. 10. od 14 h. v zasedačce u Švagerků. Rozebereme volby a připomeneme si 100. výročí vzniku republiky. Přineste dobové fotografie či pohlednice. Další schůzka bude 8. 11. u martinské husičky v restauraci proti krajskému soudu od 12 hodin.

BESEDU SE ZAJÍMAVOU OSOBNOSTÍ chystá Česko-ruská společnost v druhé polovině října. Termín oznámí pozvánkami.